

Лышъхьэм илофшлэгъу зэлуклэгъухэр

Урысые Федерацием и Президент иунашхоклэ генерал-майор зыфиорэ цэр кызы-фагъэшхошгъэ Алексей Хоружиным республикэм ипашэ пэублэм фэгъушугагъ, АР-м и Лышъхьэ ирээзныгъэ тхылъ

фигъэшхошагъ. Ащ гъэхьагъэу илэхэм уарыгушхон зэрэфар, язэпхыныгъэ ыкли язэдэлэжъэн тапэклэ агъэпыгъэным зэрэф-хьазырхэр Тхьаклушынэ Аслъан кылуагъ.

Сыд фэдэрэ лъэныкыокли Иэ-

пылэгъу кыфэхъугъэ, зишуагъэ къезыгъэкыгъэ АР-м и Лышъхьэ зэрэфарэзэр, Адыгеим къакозэ зеришлыштыр, мыр иунэу зэрильгъэрэр А.Хоружиным кылуагъ.

Темыр Кавказым ит республи-

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан УФ-м хэгъэгъу клоцлэ илофхэмклэ и Министерствэ епхыгъэ Сыбыр шьолъыр командованием идзэхэм япашэ игуадзэу агъэнэфэгъэ Алексей Хоружиным тыгъуасэ илофшлэгъу зэлуклэгъу дырилагъ. Мыр Адыгеим шапугъ, щеджагъ, илоф щиллагъ, аужырэ ильэсхэм кьалэу Грознэм кьулыкьу щихыгъ.

ликэхэм зэо-банэу непэ къащыхъухэрэм цыфхэр зэрахэклуа-дэхэрэм зэригъэгумэклырэр, бырсыр тикъэралыгъо кызылъхьэ зышлюигъо клуагъэхэм апэуцужыгъэн зэрэфар Тхьаклушынэ Аслъан ипсалъэ кы-щыхыгъэщыгъ. Ащклэ анахъэу уналэ зытебгъэтын фаехэм лъэ-ныкыуитлури нэужым атегу-щылагъ.

Мы мэфэ дэдэм АР-м и Лышъхьэ зэгъэшлужь судья хуынымклэ зикандидатурэ къагъэлъэгъогъэ Анна Рязановар ригъэблэгъагъ. Шапхъэу щылэ-

хэм адиштэу мы Иэнаглэм Лу-хъанхэм ыпэклэ судьяхэм рес-публикэм ипашэ алоклэ, гушчы-лэгъу афэхъу, нэужым ахэм якандидатурэхэм АР-м и Парламент ахэплъэнэу фегъэхьы.

А.Рязановар зыщеджагъэр, ыпэклэ илоф зыщишлагъэр, исэ-нэхьат урылэжъэнымклэ кьинэу пылгыр зэригъашлэмэ шлюи-гъоу республикэм ипашэ ащ упчлэ гъэнэфагъэхэр ритыгъэх, джэуапхэми агъэрэзагъ, икан-дидатурэ дыригъэштагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

Клымэфэ лъэхъаным чанэу зыфегъэхъазыры

Энергетикэм ыкли псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым ипсэуа-лъэхэр бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным зэрэфэхъазырхэм фэ-гъэхьыгъэ селектор зэхэсыгъоу Урысые Федерацием и Пре-мьер-министрэу Дмитрий Медведевым зехищагъэм илофшлэн хэлэжъагъ АР-м и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Дмитрий Медведевым пэублэ псалъэ кышлызэ анахъ гумэклыгъо шъхьалэу кыгъэнэфагъэр псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым епхыгъэ предприятиехэм агъэфедэрэ гъэсты-ныпхъэ-энергетическэ къэклуаплэхэм алъэныкыоклэ чыфэу ателъым процент 17 фэдиз зэрэхэгъэхъуагъэр, джы ар миллиарди 100-м зэрэклэ-хьагъэр ары.

— Шьолъырхэм япашэхэр, чыплэ зыгъэорышлэжъын ыкли хэбзэхъу-мэкло кьулыкьухэр зэгъусэхэу мы гу-мэклыгъом идэгъэзыжъын илоф дашлэн, ар гъэцэклагъэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ кьэбар тыгъэгъазэм и 5-м нэс УФ-м энергетикэмклэ ыкли шьолъырхэм хэжъоныгъэхэр ягъэшлы-гъэнхэмклэ Министерствэхэм кьалэ-клагъэхъан фае, — кылуагъ Д. Мед-ведевым.

Бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным шьолъырхэр зэрэфэхъазырхэр зэригъа-шлэмэ шлюигъоу ахэм ащыщхэм УФ-м и Правительствоэ ипашэ зафи-гъэзагъ, анахъэу зыгъэгумэклырэ уп-члэхэм къащыуцугъ, нэбгырэ пэпчъ, анахъэу шьолъырхэм япашэхэм, ялофшлэн тэрэзэу замыгъэцэклэ,

пшъэдэклыжъ зэрахъыштыр агу кыгъэкыжыгъ.

АР-м и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан кызырилуагъэмклэ, бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным республикэм чанэу зыфигъэхъазырыгъ. Псэуплэ-ком-мунальнэ хъызмэтым ыкли соци-альнэ лъэныкыом ипсэуалъэхэр про-цент 91 — 99-клэ хъазырых, агъэфе-дэнэу агъэнэфэгъэ псышхо гъэстыны-пхъэм ипроцент 87-рэ, шлюмыклым ипроцент 91-рэ ял.

— Бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным кьэмысызэ кытфэнэжыгъэ илоф-шлэнхэр дгъэцэклэнхэр, псэуплэ-ком-мунальнэ хъызмэтшлэплэхэм ящы-клагъэр проценти 100-м клахъэу яд-гъэгъотыныр типшъэрылэ шъхьал. Ащ изэшлюхын сомэ миллион 324-рэ тефэшт, ащ щыщэу процент 90-р зи-щыклагъэм пэудгъэхъагъ. Анахъэу тызыгъэгумэклырэр гъэстыныпхъэм-рэ электричествэмрэ зыщэрэ пред-приятиехэм аратыжъын фаеу респу-бликэм сомэ миллион 200-м ехъу чы-фэу зэрэтелъыр ары. Охътэ клэклым кыкклоцл ар дэгъэзыжыгъэн фае, — кылуагъ АР-м и Лышъхьэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Куп-купэу зэтыраутыштых

Терроризмэм пэшлюеклогъэнымклэ рес-публикэ комиссием мы мафэхэм зэхэсы-гъоу илагъэр зэришагъ Адыгэ Республи-кэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан. Ио-фыгъоу зытегушчылагъэхэр зы — гъэсты-ныпхъэмрэ энергием икьэклуаплэхэмрэ къахиубыгъэрэ псэуалъэхэу Адыгеим итхэр куп-купэу зэрэзэтыраутышт шыкълэхэр ары.

Мыщ фэгъэхьыгъэу кьэгущылагъ АР-м экономикэ хэжъоныгъэхэмклэ ыкли са-тыумклэ и Министерствэ ипашэу Лыхъэс Махьмудэ. Ащ кызырилуагъэмклэ, феде-

ральнэ гупчэм кызыригъэнэфагъэу мыщ фэдэ илофтхьабзэхэр шлюклэ имызу кьэра-лыгъом ишьолъырхэм зэкълэми ащызха-щэнхэ фае. Псэуалъэхэм щынэгъончъэу илоф ашлэным ар фэорышлэшт.

Адыгеир пштэмэ, ыпшъэклэ зигугъу кьэштшыгъэ категориэм къахиубыгъэрэ псэуалъэхэм ащыщэу 42-р куп-купэу зэ-тыраутыштых, ахэр шапхъэу щылэхэм зэ-радиштэхэрэр ауплъэклуштых, щынэгъон-чъэным ипаспортхэр апалъхъащтых.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфиорэр Б. З. Тутарышым фэгъэшхошэгъэным ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэу щырилэхэм ыкли ильэсыбэ-рэ илоф зэришлагъэм афэшлэ медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфиорэр Ту-тарыш Батырбий Зулэ ыкыом — зэфэшлыгъэ лахъэхэлъ обществэу «Крас-нодарпроектстрой» зыфиорэм игенеральнэ пашэ фэгъэшхошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан кь. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 27-рэ, 2012-рэ ильэс
N 186

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Ильэсыбэ хъугъэу гуэтыныгъэ фырилэу илоф зэришлэрэм, гъэсэнныгъэм амалыклэ-хэр зэрэцигъэфедэхэрэм, кытклэхъухъэрэ ныбжыкълэхэм яегъэджэнклэ ыкли яплунклэ гъэхъагъэхэр зэришлыгъэхэм афэшлэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшхошагъ Бэрэджэ Светлана Казбек ыпхъум, Теу-цожь районымклэ кьуаджэу Джэджэхъаблэ и МБОУ-у «Гурыт еджаплэу N 7-у Н. Хь. Джарымэкъом ыцлэклэ щытым» ублэплэ классхэмклэ иклэлэегъаджэ.

Унашъор зэрагъэцакIэрэм ынаIэ тетышт

Урысые Федерацием и Президент унашъоу ышIыгъэм диштэу илъэсэу тызыхэтыр имыкIыгъэ къралыгъом ит бюджет организациехэм Iоф ащызышIэхэрэм къагъахъэрэр шъолъырым шагъэнэфэгъэ гурыт лэжъапкIэм кIагъэхъан фае. Ар республикэм шыгъэцэклIа-

гъэ зэрэхъуштым фэгъэхъыгъагъ АР-м и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан министерствэ зэфэшъхьафхэм япашэхэм тыгъуасэ зIукIэгъоу адыриIагъэр.

ЛэжъапкIэм ихэгъэхъон спхыгъэ Iофыгъохэр зшIохыгъэнхэр пшъэрыль шъхьалэу джы-

рэ уахътэ зэрэщытыр, ар республикэм зэрэшагъэцакIэрэм ежъ ышъхьэкIэ зэрэлыпIлэщтыр, ынаIэ зэрэтыригъэтыщтыр, амалэу ыкIи хэкIыпIэу щыIэхэр зэкIэ зэрагъэфедэщтхэр ТхьакIушынэ Аслъан кыIуагъ, ащкIэ зэхэсыгъом хэлэжъыгъэ министрэхэм пшъэрыль гъэнэфагъэхэр къафишIыгъэх.

(Тикорр.).

ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан:

Iофтхъабзэхэм шIуагъэ къатын фае

Наркотикхэм апэшIуекIогъэнымкIэ комиссиеу АР-м щызэхащагъэм зичэзыу зэхэсыгъо илагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэрихьагъ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан. Iофыгъо шъхьалэу къэзэрэугоигъэхэр зытегушылагъэхэм ащыщых зыныбжъ имыкIуыгъэхэм бзэдждэшагъэхэр зэрамыхъанхэмкIэ Iофтхъабзэу зэхэцэгъэн фаехэр, наркоманием пэшIуекIогъэным фэшI ащ фэгъэзэгъэ къулыкхуэм, ведомствэхэм анахъэу анаIэ зытырагъэтын фае лъэныкъохэр, гъэсэныгъэм иучреждениехэу республикэм итхэм ащеджэхэрэр наркотикхэм апыцагъэ мыхъунхэмкIэ хэбзэухъумэкIо органхэм зэшIуахын фаехэр, нэмыкIхэри.

АР-м физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет изэфэхьысыжъхэм кыизэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ икьутамэхэм япрофилактическэ учет зыныбжъ имыкIуыгъэ нэгбгырэ 300-у хэтым шыщэу нэгбгыри 190-р физическэ культурэм е спортым пыщагъэх.

Ау, АР-м ипрокурор шъхьалэу Василий Пословскэм кыизэриIуагъэмкIэ, мы илъэс закъор пштэмэ, учетым хэмытыгъэ кIэлэ Iэтэхъо нэгбгыри 100-м ехъумэ бзэдждэшагъэхэр зэрахагъэх.

Мыщ дэжъым ТхьакIушынэ Аслъан кыизэрэхигъэщыгъэмкIэ, ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ Комитетым мы лъэны-

къомкIэ хэбзэухъумэкIо къулыкхуэхэм Iоф зэрадишIэрэр джыри нахъ ыгъэлъэшын, зыныбжъ имыкIуыгъэхэм бзэдждэшагъэ зэрамыхъэзэ ахэм уадэгущыIэн, наркотикхэм, аркыым гумэкIыгъоу, тхьамыкIагъоу къапыкIырэр агурыбгъэ-лон фае.

— Зыныбжъ имыкIуыгъэр учетым зэрэхагъэуцорэм кыикIырэр зы — игъом ащ анаIэ тырадзагъэп. Ащ фэшI комиссием хэхъэрэ ведомствэхэм зэкIэми язпхыныгъэ агъэпытэн, яIофшIэнкIэ шыкIагъэу яIэхэм анаIэ атырадзэн фае, — кыIуагъ АР-м и Лышъхъэ къэзэрэугоигъэхэм закыфи-гъазэгъэ.

Спорт Iофтхъабзэу, зэнэкъо-къоу республикэм щызэхащэ-

хэрэм ахэлажъэхэрэм япчъагъэ нахъыбэ шIыгъэн зэрэфаер кыIуагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат. АщкIэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ къэлэ ыкIи район администрациехэм япашэхэм пшъэ-дэжIыжъ зэрахъырэр агу кыгъэкIыжъыгъ.

Наркотикхэм апэшIуекIогъэным фэлорышIэрэ тхыгъэу гъэзетхэм къарыхъэхэрэм, телевидением кыгъэхъазырыр программэхэм япчъагъэ нахъыбэ шIыгъэным, журналистхэм яматериалхэр шэпхъэшIухэм адиштэнхэм, ащ дакIоу Интернетым иамалхэр гъэфедэгъэнхэм мэхъанэшхо зэряIэр къэгущылагъэхэм кыыхагъэщыгъ.

— Наркотикур зыгъэфедэрэм ипсауныгъэ изытет ежъырыу иягъэ зэрэригъэкIырэр гурыгъэIогъэным фэшI амалыкIэхэр, екIолакIэхэр кыфедгъотынхэ фае. Iофтхъабзэу зэкIэ зэхатцэхэрэм шIуагъэ къатыгъэу кызылгъэгощтыр наркотикхэр, тутыныр, аркыыр чIэзидзыжъыгъэ ныбжъыкIэхэм япчъагъэ кызыхахъокIэ ары, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэмыкI Iофыгъохэми атегушылагъэх, унэшхо гъэнэфагъэхэри ашIыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЯлэжъапкIэ кыыхэхъошт

Культурэм иIофышIэхэм ялэжъапкIэ кыыхащт илъэсым кыыхэхъошт. Ащ пае сомэ миллиардиплI къатIупшыгъ, кыизэраIуагъэмкIэ, зэкIэмкIи лэжъапкIэм процент 30 — 33-кIэ зыкыиIэтышт. А Iофыгъом шытегушылагъэх культурэмрэ искусствэмрэкIэ Советэу Урысые Федерацием и Президент дэжъ шыIэм изэхэсыгъо.

— Илъэсыр кыизэрыкIоу шымытми, 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ кыщегъэжъагъэу культурэм иIофышIэхэм ялэжъапкIэ къэтIэ-

тынэу итхъухъагъ, — кыIуагъ В. Путиным. — Мы аужырэ илъэсхэм ащ фэдэу а лъэныкъомкIэ лэжъапкIэр къэтIэтэу хъугъэп. ТапэкIэ гупшысэ хэлъэу мы Iофым пащэхэр къекIуалIэхэмэ, джыри лэжъапкIэм зыкыиIэтын ылъэкIышт.

Президентым кыизэрэхигъэщыгъэмкIэ, къралыгъом икультурнэ кIэн зэгъэшIэгъэн ыкIи ар учет тэрэзуу шIыгъэн фае. Анахъэу пащэхэм анаIэ зытетын фаехэр Урысыем икьэлэ цыкIуэху зыфэдэ къэмыхъугъэ культурэ зилэхэр арых.

АмалыкIэхэр яIэхэ хъугъэ

Къралыгъо ыкIи муниципальнэ фэлэ-фашIэхэр зыщагъэцэкIэрэ Гупчэу лъэныкъуабэмэ атегъэпсыхъагъэм республикэм иорганизацие заулэмэ ззэгъыныгъэ адишыгъ.

Адыгэ Республикэм IофшIэ-нымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу кыизэрэхигъэщыгъэмкIэ, мы Гупчэм федеральнэ, региональнэ ыкIи муниципальнэ фэлэ-фэшIэ 56-рэ фэдиз шагъэцакIэщтыгъэ ыкIи шIоигъоныгъэ кызытыгъэ цыфхэм апае тхыль зэфэшъхьаф 60 фэдиз шагъэпсыщтыгъэ. Джы ззэгъыныгъэу ашIыгъэхэм яшIуагъэкIэ Гупчэм амалыкIэхэр иIэхэ хъугъэ. Гушылэм пае, кьалэу Мыекъуапэ архитектурэмрэ кьэлэгъэпсынымрэкIэ и ГъэлорышIапIэ дишыгъэ ззэгъыныгъэм ишIуагъэкIэ, Гупчэм иамалхэр кызыфигъэфедэхэзэ унэе псэуалэхэм яшIын ыкIи ашIыгъэхэм ятIупшын нахъ псынкIэ хъушт.

Республикэм ыпашъхъэ гъэхъгъэ гъэнэфагъэхэр щызиIэхэм, мазэ къэс ахъыт тедзэ зытефэхэрэм агъэпсыр тхыльхэр АР-м IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ имызакъоу, мы Гупчэми джы рахыллэн алтэкIышт.

УФ-м социальнэ страхованием-

кIэ ифонд АР-мкIэ и Шъолъыр къутамэ ифэлэ-фашIэхэр лъэныкъуабэмэ атегъэпсыхъэгъэ Гупчэм зэшIуихынхэу амал иIэ хъугъэ. Цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ ыкIи шыIэкIэ тэрэз яIэным лъыплгъэгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэлорышIапIэу АР-м шыIэми дэлэжъэнэу ззэгъыныгъэ дишыгъ.

Джащ фэдэу УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгейм шыIэм электроннэ шIыкIэм тетэу Iоф дишIэнэу ыублагъ.

Кошын IофхэмкIэ Федеральнэ къулыкъум и Къутамэу АР-м шыIэмрэ АР-м щыпсэурэ цыфхэм яактхэр тхыгъэнхэмкIэ ГъэлорышIапIэмрэ адэлэжъэн ылъэкIынуу егъэпсы. Цыфэу къуауалIэхэрэм нахъ ашIогупсэф хъуным пае Гупчэм банкоматрэ терминалрэ шагъэуцунхэу рахъухъагъ.

АмалыкIэхэр Гупчэм иIэхэ зэрэхъугъэм нэмыкIэу, IофшIэгъу сыхъатыри зблахъугъ. Джы пчэдыжъым **сыхъатыр 8.00-м** кыщегъэжъагъэу **пчыхъэм 7-м** нэс IофшIэгъу мафэхэм, шэмбэтым пчэдыжъыр **сыхъатыр 9.00-м** кыщегъэжъагъэу **мафэм 2-м** нэс Iоф ешIэ.

(Тикорр.).

ГумэкIыгъошхоу непэ щыт

Непэ унагъо уIукIэштэн ащ изы нэгбгырэ-нэгбгыритIу ежъ ямашинэкIэ гъогу темыхъэхэу е общественнэ транспортыр амыгъэфедэу. УицIыф гъогу тыхъагъэмэ, ащ къегъэзжыкIэ Тхъэм уелъэу, сыда Iомэ мафэ тешIэрэп гъогуым тхьа-мыкIагъо кыщымыхъоу, ащкIэ къэбар гомыIу зэхэмыхэу.

Анахъэу шынагъохэр Мыекъуапэ икIэу Адыгэкъалэ ыкIи Лэбапэ алъэныкъокIэ кIорэ гъогухэр арых. Ахэм машинэхэр жгъугъэу ащэ-зекIо, ау гъогур хыльгъэ кызышIырэр тоннипшI пчъагъэхэр зионтэгъугъэ хыльгъэзещэ машинэу арыкIохэрэр арых. Къэлэ гъогухэми мыхъо-мышIэгъабэ атехъухъэ.

Мы тхъэмафэу икIырэм телеканалхэм зэкIэмэ зэпымыоу къаты Москва иурамэу Минскэм блэкIыгъэ шэмбэтым водителэ ешъуагъэм нэгбгырибл зэрэщиукIыгъэр. Сыхъатым километрэ 200 зыIыгъэу кIорэ машинэм общественнэ транспортым икьэуцупIэ тырихыгъ, интэрнатым чIэс кIэлэцIыкIуитфырэ ахэм якIэлэгъэдждэ нэгбгыритIурэ а чIыпIэм щиукIыгъэх.

Мы мазэм гъогухэм атехъухъэгъэ хъугъэ-шIагъэхэм ар анахъ тхьамыкIагъоу щыт. Ащ цыфыбэ кыгъэбырсырыгъ, «Единэ Росси-ем» иIыкIо депутатхэм ащ фэдэ бзэдждэшагъэхэмкIэ пшъэдэкIы-

жыым зыкыгъэIэтыгъэн фаеу алтытагъ. УФ-м и Правительство депутатхэм адыригъэштагъ.

— Ащ фэдэ бзэдждэшагъэр зыпкъ кыикIыгъэм пшъэдэкIыжъэ ыхыштыр нахъ гъэлъэшыгъэн фае, сыда Iомэ непэ шыIэ хэбзэгъэуцугъэмкIэ анахъ пшъэдэкIыжъ иныри макIэ кыпшIошIы, — кыIуагъ Дмитрий Медведевым. — Гъогухэм къащыхъурэ хъугъэ-шIагъэхэм яхыллэгъэ хэбзэгъэуцугъэм хэлпэжъыгъэн фае.

Тэ тиреспубликэ фэгъэхъыгъэу къэпIон хъумэ, мы илъэсыр кызыхъагъэм кыщегъэжъагъэу ГИБДД-м иIофышIэхэм ешъуагъэу рулым кIэрыс водителэ 200 къагъэуцугъ. Ахэм ялажэкIэ нэгбгыритIу хэкIодагъ, нэгбгырэ пчъагъэмэ шъобжхэр атецагъэхэ хъугъэ.

Мы илъэсым имэзибгъу зэкIэмкIи Адыгейм игъогухэм хъугъэшIэгъэ 377-рэ атехъухъагъ. Ахэм нэгбгырэ 70-рэ ахэкIодагъ, нэгбгырэ 370-мэ шъобжхэр хахыгъэх. А пчъагъэхэр блэкIыгъэ илъэсхэм ялытыгъэмэ, тIэкIу нахъ макIэх, ау зэгъэшIэнхэм кыизэрагъэлгагъорэмкIэ, ешъуагъэу рулым кIэрытIысхэрэр нахъыбэ хъугъэ. Ахэр 200-м ехъугъ.

— Хэбзэгъэуцугъэм кыдилытытэрэ пшъэдэкIыжъыр нахъ гъэлъэшыгъэмэ, ишIуагъэ къэкIошт, — кыIуагъ МВД-м и УИИБДД иотдел ипашэу БзэдждэжыкIо Мурат.

ЯIофшIэн нахъ агъэлъэшынуу къафигъэпытагъ

Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ иколлегие зичэзыу зэхэсыгъоу мы мафэхэм илагъэм тхьамэтагъор щызэрихьагъ АР-м ипрокурор шъхьалэу Василий Пословскэм. Наркотикхэр хэбзэнчъэу зыгъэзекIохэрэм апэуцужыгъэным, наркоманием зыкымыIэтыным фэшI цыIэ хэбзэихъухъагъэхэр республикэм зэрэшагъэцакIэрэм прокурорхэр зэрэлыпIлэхэрэм, ащкIэ Iофхэм язытет зыфэдэм къэзэрэугоигъэхэр, атегушылагъэх.

Василий Пословскэм кыизэрэхигъэщыгъэмкIэ, агъэунэфыгъэу, наркотикхэр зыгъэфедэхэрэм япчъагъэ зэрэхъуагъэр статистикэм къегъэлъагъо. Гушылэм пае, 2012-рэ илъэсыр пштэмэ, Адыгэ республикэ наркологическэ диспансерым нэгбгырэ 2 245-рэ щатхыгъ, ар блэкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, процент 0,8-кIэ нахъыб. Зыныбжъ имыкIуыгъэ нэгбгыритIу пэшIорыгъэшъшъ учетым зэрэхагъэу-цуагъэр анахъ гумэкIыгъо шъхьалэхэм ащыщ, 2011-рэ илъэсым ащ фэдэ агъэунэфыгъагъэп.

Наркотикхэр зыгъэфедэхэрэм, пыщагъэхэм япчъагъэ нахъ макIэ шIыгъэным пае Адыге-

им икъралыгъо хэбзэ къулыкхуэхэмрэ муниципалитетхэмрэ бэ зэшIуахыми, Iофхэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр прокурор шъхьалэм кыIуагъ. Программэ гъэнэфагъэу щыIэхэм ягъэцэкIэн пэIуагъэхъан фэе ахъщэр муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ къэлэ ыкIи район администрациехэм икьу фэдизэу къамытIупшэу кыизэрэхэкIырэми ынаIэ тыридзагъ.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекIогъэнхэм спхыгъэ бзэдждэшагъэу республикэм ихэбзэухъумэкIо къулыкхуэхэм кыыхагъэщыхэрэм япчъагъэ мы аужырэ илъэсхэм кыщыкIагъ. Гушылэм пае, 2011-рэ илъэсым мыщ фэдэ бзэдждэшIэгъэ 298-рэ агъэунэфыгъ, 2010-м а пчъагъэр

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Шэуджэн районым имэфэкI хегъэунэфыкIы

Анахь дэгъухэм ащыщ

Шэуджэн районым ит къуаджэу Джыракъые Иоф шы-зышIэрэ хьызмэтшIапIэу «Премиум» зыфиорэр районым имызакъоу, республикэм шыла-жэхэрэмкIи анахь дэгъухэм ахалыгъ. Мыщ ипашэр Лъэ-устэнджэл Мэдин ары.

ХьызмэтшIапIэм иаграном шхьаIэу Къохъужь Гъумэр къызэрэтиуагъэмкIэ, непэрэ мафэхэм яхъулIэу чыгу гектар 3100-рэ алэжы. Шэуджэн районым даклоу, Джэджэ ыкIи Кош-хьэблэ районхэм чыгухэр ащалыгъых.

Мыгъэрэ илэсым къыдыхэ-лгытагъэу коц гектар 1400-рэ, рапс гектар 350-рэ, тыгъэгъэ-зэ гектар 850-рэ, натрыф гек-тар 400, нэмыкIхэри апхьыгъа-гъэх, ахэр зэрифэшъуашэу Iуахыжыгъэх. НэмыкI мэкью-мэщ хьызмэтшIапIэхэм ялгы-тыгъэмэ, гектар пэпчэ центнер пчъагъэу къырахыжыгъэми-гъэрэзагъэх. Къахыжы-гъэмкIэ районым апэрэ чыпIэр шаубытыгъ, республикэмкIэ ятIонэрэ хъугъэх. Лэжыгъэр зыщалыгъын алъэкIышт гъэ-тылышIэхэр ялэх.

— ТихьызмэтшIапIэ непэ нэбгырэ 30 фэдиз Iут, гуры-тымкIэ ахэм ялэжапкIэ сомэ мин 15—20-м нэсы, лэжыгъэр зыщыIутхыжырэ мазэхэм сомэ мин 80—100-м нэс къа-

гъахъэу къыхэкIы. Мафэ къэс ыпкIэ хэмылгъэу ахэр тэгъаш-хэх. Мы аужырэ илэсхэр пштэ-мэ, техникэм ылъэныкъокIэ амалэу тIэкIэлэхэм нахь за-ушъомбгъугъ, аужырэ шапхэ-хэм адиштэрэ тракторхэр, ком-байнэхэр, нэмыкIхэри тилэх, чылапхъэм, гъэстыныпхъэм тащыкIэрэп. АщкIэ хьызмэт-шIапIэм ипашэу Лъэустэнджэл Мэдинэ инэу тыфэраз, тищы-клагъэр зэкIэри тегъэгъоты, — еIо Къохъужь Гъумэр.

Мыгъэ къахыжыгъэ лэ-жыгъэр шэпхъэшIухэм зэра-

диштэрэр, чылапхъэ ашIыштыр изытеткIэ анахь дэгъухэм зэ-рахалыгъэрэ агроном шхьа-Iэм ипсалгъэ къышыхыгъэ-щыгъ. Сыд фэдэрэ лъэныкъо-кIи яшIуагъэ къызыгъэкIырэ район администрацием, рес-публикэм ипашэхэм рэзэныгъэ гушыIэхэр аpegъохых. Джащ фэдэу мэкьюмэщ хьызмэтым ылъэныкъокIэ шыIэ федеральнэ программэхэм яшIогъэшхо къызэрэкIорэр, къафатIушщырэ субсидиэхэр зищыклагъэм зэрэпIуагъахэрэр ащ къыти-луагъ.

— Пшъэрылгъ шхьаIэу зы-фэдгъэуцужыкхэрэм ащыщых чыгу гектар пчъагъэу тIы-гъым джыри хэдгъэхъоныр, гъэхъагъэу тилэхэм къащыты-мыгъаIэу ыпэкIэ тылгыкIо-тэныр, — еIо Къохъужь Гъу-мэр.

Сурэтым итхэр: **Къохъужь Гъумэр; хьызмэтшIапIэм ыгъэфедэрэ техникэм щыщ.**

Нахьыбэ ашIышт

ПшъэдэкIыжъ гъэнэфагъэ зыхьырэ хьызмэтшIапIэу «Терминал — 7» зыфиорэм ипашэр Юрий Шаровыр ары. Мыщ нэкулгъэр, лым хэшIы-кIыгъэ шхыныгъохэр (полу-фабрикатхэр) къыдегъэкIых. Непэрэ мафэхэм яхъулIэу нэбгырэ 60-мэ Иоф шашIэ, япродуцкIе Адыгэ Республи-кэм, Краснодар краим, Уры-сыем инэмыкI шъолъырхэм ащыIуагъэкIы.

— ТшIынэу итхъухъэгъэ цехэу квадратнэ метрэ 600 зэрылгыштым иухыжыын пшъэрылгъ шхьаIэхэм ащыщ, — еIо пашэм. — Джыдэдэм мазэм къыкIоцI нэкулгъэ тонн 50 ыкIи агъэщтырэ шхыныгъо тонн 60 фэдиз къыдэтэгъэ-кIымэ, а пчъагъэхэм фэди-тIуагъэ ахэдгъэхъон гухэлъ тил.

Зэнэкъокъубэхэм ахэлажыгъэх

Шыхэр зыщалыгъэ заводэу къуаджэу Хьа-курынэхъаблэ дэтыр МэрэтыкIо Айдымыр къызэIуихыгъэхэм ащыщ. Ащ игугъу ашIэу зызэхэтхыгъэр бэшIагъэ, ау тыкIонэу хъугъэп. Мы мафэхэм ащ тыщылагъ, ялофшIэн зэрэзэ-хашэрэм зыщыдгъэгъозагъ. Заводым игъэло-рышIаклоу Наталья Антонец къызэриуагъэмкIэ, непэ мыщ шы 50 фэ-диз шаIыгъ. Ахэм янахьыбэр Америкэм къырашыгъэх, дунаим нахь шызэлъашIэу шы хъуным пылгъэм къа-щашэфыгъэх.

Шыхэр зыщалыгъ чыпIэр къабзэу зэ-Iыхыгъ, тыдэ уплгъа-гъэми зы шIой цыкIу плъэгъуштыгъ. Арагъэ-шхыштыр ежъхэм яI, шыхэр агъэсэнхэм фэшI къызыщачы-хьэрэ губгъор зэты-рагъэпсыхыагъ.

Тикъэралыгъо ичIыпIэ зэфэшхъафхэм ащы-зэхашэрэ зэнэкъокъухэм ахэлажыгъэх, сыдигъуи анахь дэгъухэм ясатыр хэтых. ГушыIэм пае, УФ-м и Президент ышIэкIэ рагъэкIокIырэ зэ-нэкъокъухэм захэлажыгъэхэм, зы шым хагъэ-унэфыкIырэ чыпIэр къыдихыгъ. Джащ фэ-дэу Адыгеим, Краснодар краим ащыкIорэ шыгъачэхэм бэрэ ащытекIохэу къыхэ-кIыгъ.

— ТиныбжыкIэ-хэм шыр шIу алъэ-гъоу гъэсэгъэнхэм фэшI ахэм апае Иоф-тхъэбзэ гъэнэфагъэ-хэр зэхашэхэзэ тшIы-нэу итэхъухъэ, — еIо Наталья Антонец. — Районым имэфэкI фэгъэхыгъэ шыгъа-чъэу шыIэщтым ти-шыхэр хэлэжыгъэщтых, мы спорт лъэпкыр зикIасэхэр зэкIэри ащ еплгъынхэу къе-тэгъэблагъэх.

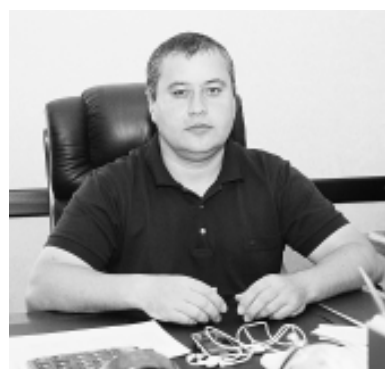
Лъэпкыыр рэгъушхо

Советскэ Со-юзым и Лыхъу-жъэу Андыхъое Хьусен Шэуджэн районым къышчы-хъугъ, шапIугъ. Хэгъэгу зэошхом илэсхъан тыхэгъэ-гу къыушхумэзэ ып-сэ ытыгъ. Адыгэ лъэпкыыр зэры-гушхорэ Лыхъу-жыым ишIэжъ райо-ным шыпсэху-рэм агъэлъапIэ, ащ фэгъэхыгъэ Иофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр илэс къэс зэхашэх, ахэм цыфыбэ ахэлажыгъ.

Сурэтым итыр: **Андыхъое Хьусен исаугъэгъэу къуаджэу Хьакурынэхъаблэ игугъэу шагъэуцугъэр.**

Джыри хагъэхъошт

Районым пэрытныгъэ шызы-Iыгъ предприятиеу бюджетым игъэпсынкIэ зишIогъэшхо къа-кIохэрэм ащыщ гъэщ заводэу «Шовгеновский» зыфиорэр. Ащ ипашэу МэрэтыкIо Айдымыр гушыIэгъу тыфэхъугъ, гъэхъагъэу ялэхэм, тапэкIэ пшъэрылгъэу зы-фагъэуцужыкхэрэм тащигъэгъо-загъ. Ащ къызэриуагъэмкIэ, дунаим шызэлъашIэрэ адыгэ къуае, сулугуним, тхъу зэ-фэшхъафхэм, нэмыкI шхыны-гъохэм якъыдэгъэкIын заводыр пылгъ. Гукъау нахь мышIэми, а зэкIэри зыхашыкIырэ шэр ти-гъунэгъу Краснодар краим ичIыпIэ зэфэшхъафхэм къара-шы. ШэхэкIхэр Москва, Санкт-Петербург, Поволжьем, Урал нахьыбэрэмкIэ ащыIуагъэкIых. Джащ фэдэу IэкIыб къэралхэу Казахстан, Белоруссием ащып-сээрэ цыфхэми ащ ялэшIугъэ зэхашIэн амал яI. Къое гъугъэ-хэр Америкэм бэмышIэу ащэн-хэу рагъэжыагъ. Пашэм къызэ-риуагъэмкIэ, компания инхэу «Ашан», «Перекресток», «Дик-си», нэмыкIхэми Иоф адашIэ.

Илгъэ заулам къыкIоцI заво-дыр аужырэ шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхыагъ, IэкIыбым къышчыдагъэкIырэ оборудовани-ери къашэфыгъ. Джащ фэдэу шэу къащэфырэр ыкIи шхы-ныгъоу къыдагъэкIырэр зэрашт-ным пае хьыз-мэтшIапIэм ежъ иавотран-спорт егъэфедэ.

Д ж ы р э уахътэ заво-дым нэбгырэ 300 фэдиз шэ-лажыгъ, Иофэу зэшIуахырэм елгытыгъэу ялэжапкIэ гурытымкIэ

сомэ мин 12-м къышчегъэжъа-гъэу мин 20-м кIэхъэ. Ахэм апае зэтегъэпсыхыгъэ шхапIэр, зыщатхъаIыжыын ыкIи зыз-щагъэпсэфын алъэкIышт чы-пIэхэр къыдыхэлгытагъэх.

Предприятием ипашэхэм пшъэрылгъэу зыфагъэуцужыкхэрэм ащыщых къыдагъэкIырэ продукцием ипчъагъэ хэгъэхъо-гъэныр, ар зыщыIуагъэкIышт шъолъырхэр джыри нахьыбэ шIыгъэныр. Рахъухагъэхэр къа-дэхъуным фэшI амалышIухэр зэралэкIэлым шчэ хэлъэп.

ЯхьызмэтшIапIэхэм ащыщэу гъомылэпхъэшI комбинатым игъэкIотыгъэу гъэцэкIэжыынхэр джыдэдэм зэрэщыкIохэрэр Мэ-рэтыкIо Айдымыр къытилуагъ. Ащ даклоу къужыым, хъа-мышхунтIэм ыкIи мээ къужыым ахашыкIырэ псы IэшIухэм якъыдэгъэкIын рагъэжыагъ. А ИофшIэныр тэрэзэу зэхэщэгъэ-ным фэшI оборудованиагъэ ащэ-фыгъ. КъыдагъэкIырэр Урысы-ем икыблэ шъолъырхэм ащы-луагъэкIы. Гухэлгъэу ялэхэр зэ-шIохыгъэ зыхъукIэ, нэбгыри 100 — 150-рэ фэдиэмэ мыщ Иоф-шIапIэ шагъотышт.

Мэкьюмэщ комплексэу «Шов-геновский» зыфиорэм чыгу гектар мини 5 фэдиз елэжы, ащ къырахыжырэ коцым, натры-фым, тыгъэгъазэм, нэмыкI куль-турэхэм илгъэс къэс ахагъахъо. IэкIыб къэралхэм къащадагъэ-кIырэ хэушхъафыкIыгъэ техни-кэр иI. Джащ фэдэу хьызмэт-шIапIэм къо ыкIи мэл шхъэ мин зырыз ылыгъых. Гухэлгъэу илэхэм ащыщ шэ къэзытырэ чэм шхъэ минитIу фэди зыща-Iыгъыштым ишIын.

Сурэтым итхэр: **заводым ипа-шэу МэрэтыкIо Айдымыр; мыщ Иоф шызышIэхэрэмрэ къыдагъэкIырэ шхынхэмрэ.**

Шэуджэн районыр зызэхащагъэр илээс 90-рэ ыкIи кьуаджэхэу Хьакурынэхьаблэрэ Мамхыгъэрэ илээси 150-рэ зэрэхьухэрэм афэгъэхьыгъэ мэфэкIымкIэ сичыплэгъухэм сафэгушIо

Сичыплэгъу лъапIэхэр!

Тигупсэ Шэуджэн районыр зызэхащагъэр илээс 90-рэ ыкIи кьуаджэхэу Хьакурынэхьаблэрэ Мамхыгъэрэ илээси 150-рэ зэрэхьухэрэ тигуапэу нелэ хэтэгъунафыкIы. Тирайонрэ тикьуаджэхэмрэкIэ ащ фэдизэу зигугъу кьэтшIырэ пчъагъэхэр мыинхэми, ягъэхьагъэхэмкIэ кьэмьшIэжынэу ахэм зэхьокIыныгъэшхохэр афэхьугъэх. Районым кьыкIугъэ илээс 90-рэ гъогум шышэу илээс 80-р сэ кьэсэшIэжы. А уахътэм кьыкIоцI районым тарихь хьугъэ-шIэгъэ инхэр кьыхьухьагъэх, ситхылыхэу «Генерал Султан-Гирей Клыч», «Сквозь века прошедший мой аул» зыфилохэрэм ыкIи нэмыкIхэм ахэм афэгъэхьыгъэу кьащыстхыгъ.

1922-рэ илээс хьылгъэм кьышежъэгъэ тарихьыкIэм тятэхэмрэ тятэжъхэмрэ ушэтыпIэ инхэр кьафыкьокIыгъэх, ау зэрэфэшIуашэу ахэр зэкIэ зэпачыгъэх. Зауи гъабли тирайон ис цыфхэм афэулохыгъ. Зыч-зыпчэгъоу фашист техакIохэм ахэр апэуцужыгъэх ыкIи атекуагъэх. АщкIэ Советскэ Союзым и Лыхьужьэу Андырхъое Хъусен иблэнагъэ хэмькIокIэжын шысэу шыт.

Районым шэпсэху цыф хьупхэхэр ыкIи бланэхэр. ЯлэныкIо гупсэ ищытху лъагъэу зылэгъэхэм ашышых Социалистическэ ИофшIакIэм илыхьужьхэу МэрэтыкIо Аслъан, Сихьу Аслъан, ЦуамыкIо Аслъан, Жа-

рэкIо Нюсе, джащ фэдэу ИофшIэ чанхэу ОтэщыкIо Аслъан, Абрэдж Мыхьамод, Зэфэс Нуралий, Владимир Нарожнэр, МэрэтыкIо Аслъан, Ордэнэ Мурат ыкIи нэмыкIхэр.

Тыдэ сыщыпсэуэгъэми, тыдэ Иоф шысшIагъэми сирайон икIыныгъохэр дэзгощыгъэх, игъэхьагъэхэм сагъэгушIуагъ.

ЗэкIэми тызэрэщыгуазэу, Хьакурынэхьаблэ тыхэу итарихь чыплэ ин щеубыты, 1922-рэ илээсым Адыгэ автоном хэкум изэхэцэнкIэ а I-рэ Зэфэсыр мыщ шыкIуагъ. Шэуджэн районым цыф шIагъохэр кьышыхьугъэх. ГушIым пае, адыгэ бзэшIэныгъэм лъапсэ фэзышIыгъэ Iэшхьэмэфэ Даут, адыгэ художественнэ усэм икьежъапIэ шытыгъэ ХьаткIо Ахьмэд, зэлыашIэрэ шIэныгъэлэжъхэу Аульэ Пшымаф, МэрэтыкIо Мухьтар, Аульэ Малыч, Гышц Нухь, Апышц Абрек ыкIи нэмыкIхэр.

Научнэ ИофшIагъэхэм адакIоу сэ общественнэ ИофшIэнми сыхэлажъэ: амалэу сIэхэр кьызфэсэгъэфедэх, районым, сигупсэ кьуаджэу Пшыжъхьаблэ Iэпылэгъу сафэхьу.

Мы аужырэ уахътэм Адыгэ Республикэм и Лыхьужьэу Хьакурынэхьаблэ Аслъан илэпылэгъу хэлъэу кьуаджэу Пшыжъхьаблэ псэолъэшI ИофшIэнышхохэр щэкIох. Километрэ 17,5-рэ зикIыхьэгъэ ыкIи сомэ миллион 29,5-рэ фэдиз зыпIэхьащт

псырыкIуапIэр агъэтIылы. Урамхэм якъэгъэнэфын эпхыгъэ Иофтхьабзэхэр ыкIэм фэкIох. Культурэм и Унэ игъэкIэжын, гъогухэм ягъэцкIэжын аублагъ. Адыгэ Республикэм и Лыхьужьэу — политикэ ыкIи кьэралыгъо ИофшIэшхоу Хьакурынэхьаблэ Аслъан илэпылэгъу хэлъэу Пшыжъхьаблэ нахь пытэу ылтэ теуцо.

ХэгъэунафыкIыгъэн пае районым ипашэу Хьуажэ Налбий ичаныгъэ ишIуагъэкIэ аужырэ илээсхэм районым илофхэр дэгъоу зэрэкIохэрэр.

Сичыплэгъу лъапIэхэр, тызэрыгушхон ти! Псэуэми апэу ар титарихь шIагъу, тятэхэмрэ тятэжъхэмрэ гъэхьагъэу ялэхэр ыкIи тирайон зэхьокIыныгъэу фэхьухэрэр ары. Сирайон гупс, уи Мафэ фэшI сыпфэгушIо! Сичыплэгъу лъапIэхэр, насып, псауныгъэ пытэ шьуйлэнхэу, шьукIуачIэрэ шьуйамалхэмрэ шьуйцыхьэ ателыныу ыкIи мы мэфэкI мафэхэм шьучэфынэу шьуфэсэо.

Шэуджэн районыр ренэу нахь дахэ, нахь зэтэгъэпсыхьагъэ орэхьу! Хьакурынэхьаблэрэ Мамхыгъэрэ джыри нахь хэхьоныгъэ инхэр арэшI!

БЭДЖЭНЭ Мурат.

Тарихь шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор, академик. «Единая Россия» зыфилорэ урысые политическэ партием иреспубликэ кьутамэ нахьыжъхэм я Советэу илэм итхьамат.

МэфэкI Иофтхьабзэхэм япрограмм

Ионыгъом и 27-рэ

Сыхьатыр 10-м — КIэлэеджакIохэм яспорт зэнэкьокьухэр стадионым щыкIоштых.

Сыхьатыр 10-м — Лыхьужьыныгъэм идесэу «Кьуаджэу Хьакурынэхьаблэ итарихь нахьыжъхэм анэкIэ» (Адыгеим и Советхэм яа I-рэ Зэфэс имузей).

Сыхьатыр зым — Сурэтхэм язэнэкьокьоу «Районыр КIэлэ-цыкIухэм анэкIэ»(лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу).

Пчыхьэм сыхьатыр 6-м — МэфэкI концерт, «Адыгэ джэгъу» (Мамхыгъэ кьоджэ администрацием ипчэгъу).

Пчыхьэм сыхьатыр 7-м — Художественнэ фильмэу «Гугъэм имэзах» зыфилорэ кьагъэлъэгъошт (Хьакурынэхьаблэ дэт гъэмэфэ кинотеатрэр).

Пчыхьэм сыхьатыр 7-м — Пчыхьэзэхьахьэхэр, концертхэр, зэулохьухэр (культурэм и Унэу кьуаджэхэм адэтхэр).

Ионыгъом и 28-рэ

Сыхьатыр 8-м — МэфэкI район ермэлыкэ (Хьакурынэхьаблэ игупч).

Сыхьатыр и 8-м — IэшIу-лушIухэмрэ гъомылапхьэхэмрэ ящэн-зэнэкьокьу (Хьакурынэхьаблэ игупч).

Сыхьатыр 10-м — Митинг (Андырхъое Хъусенэ исаугъэт дэж).

Сыхьатыр 10-м — Кьэгъэлъэгъон зэфэшъхьафхэр (лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу).

Сыхьатыр 10-м — ФутболымкIэ зэнэкьокьу (Мамхыгъэ истадион).

Сыхьатыр 10-м — Районым ит организациехэр ыкIи учреждениехэр зэхэтхэу урамым кьырыкIоштых (Хьакурынэхьаблэ иурамэу Шэуджэным).

Сыхьатыр 11-м ыныкIом — МэфэкI зэхьахэ лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу щыкIошт.

Сыхьатыр 11-м, 2-м — КIэлэцыкIухэм апае Иофтхьабзэ зэфэшъхьафхэр район гупчэм ыкIи культурэм ипарк ащызэхьащт.

Мафэм сыхьатыр 1-м — Шыгъачьэр (Хьакурынэхьаблэ ишыгъэчъапI).

Мафэм сыхьатыр 4-м — Дагыстан кьыкIыгъэ КIэпсэрыкIохэм якъэгъэлъэгъон (культурэм ипарк).

Пчыхьэм сыхьатыр 5-м — Темыр Кавказым иэстрадэ ижъуагъохэр зыхэлэжъэштхэ театризованнэ кьэгъэлъэгъоныр (лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу).

Пчыхьэм сыхьатыр 6 — 7-м — Документальнэ фильмхэу «Шэуджэн районыр загъэпсыгъэр илээс 90-рэ», «Черкесия» зыфилохэрэм якъэгъэлъэгъон (гъэмэфэ кинотеатрэр).

Пчыхьэм сыхьатыр 6-м — ИскусствэхэмкIэ районым илэпэ-ласэхэм яконцерт (лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу).

Пчыхьэм сыхьатыр 9-м — МэфэкI жьогъотэпыр, адыгэ джэгур (лъэпкэ культурэм и Гупчэ ипчэгъу).

НыбжыкIэ зэхьахэ (гъэмэфэ кинотеатрэр).

КIэлэеджакIохэм афэгушIуагъэх

ЖьоныгъуакIэм и 25-м я 8-рэ классым ис КIэлэеджакIохэм апае зэлухыгъэ республикэ олимпиадэ химиемкIэ зэхьащгъагъ. «Эрудитион-2012»-рэ зыфилорэ Иофтхьабзэм КIэлэеджакIо 55-рэ хэлэжъэгъагъ. ЛъэныкIо зэфэшъхьафхэмкIэ текIоныгъэ кьыдзыхыгъэхэм мы мафэхэм Адыгэ кьэралыгъо университетым ащыфэгушIуагъэх.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ игуадзэу Алий Марыет ипэублэ гушIыгъэ кьызэрэщыгъэхьащгъэмкIэ,

ыпэкIэ олимпиадэхэм ахагъэлэжъэрэ КIэлэеджакIохэр я 9-рэ классым кьышырагъахьэщтыгъэ, мыгъэ апэрэу я 8-рэ классым исхэм афызэхьащгъ. Мыщ фэдэ Иофтхьабзэм сэнаушыгъэ зыхэлэ ныбжыкIэхэр нахь пасэу кьыхьэгъэщыгъэнхэмкIэ шIуагъэ кьехьы. ТапэкIи ащ зырагъэушхошхошхэу зэрэпылхэр кьыуагъ, текIоныгъэ кьыдзыхыгъэхэм кьафэгушIуагъ.

Естествознанием ифакультет идеканэу, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу Шо-

рэ Жаннэ кьызэриуагъэмкIэ, мы аужырэ илээсхэм естествознэ шIэныгъэм ныбжыкIэхэр нахь фэцагъэ хьугъэх. Олимпиадэу зэфэхьысыжыгъэм упчIэу хэтыгъэхэр зэрэмыкIыныгъэм кьыхьахьагъэ, нэбгырэ 33-мэ лъэныкIо зэфэшъхьафхэмкIэ текIоныгъэ кьызэрэдахыгъэр кьыуагъ. ЯшIэныгъэхэм ахагъахьозэ ыпэкIэ лъыкIотэнхэу ныбжыкIэу кьекIоллагъэхэм ар кьафэлъэуагъ.

Нэужым текIоныгъэ кьыдзыхыгъэ КIэлэеджакIохэм дипломхэмрэ факультетым илофшIэн кьызылотыкIырэ гъозэ тхылъ цыкIухэмрэ кьаратыжыгъэх. Зэпсэуэми кьахэщыгъэр Адыгэ республикэ гимназием иКIэлэеджакIоу Дарья Ципа, мы олимпиадэм текIоныгъэ кьызэрэщыдихыгъэм имызакъоу, гъэрэкIо я 9-рэ классым ипрограммэкIэ Урысые олимпиадэм хэлэжъагъ ыкIи я 3-рэ степень зилэ диплом кьыфагъэшъошэгъагъ, ащ нэмыкIэу зышIэ шIэгъошIу ныбжыкIэхэм кьафагъэшъошэрэ кьэралыгъо шIухьафты-

нэу УФ-м и Президент ыцIэкIэ агъэуцугъэр кьыратынэу агъэлъэгъуагъ. ШIэныгъэ куухэмкIэ кьахэщыгъэ гимназиу N 5-м щеджэрэ Хьуажэ Айшэти, ащ нэмыкIхэри.

Сэнаушыгъэ ин зыхэлэ КIэлэеджакIохэр зыщеджэхэрэ

еджапIэхэм щытхьу тхылъхэр афагъэшъошагъэх, ахэр зыгъэхьазырыгъэ КIэлэегъэджэ 16-мэ зэрафэразэхэр кьэзыушыхьа-тырэ тхылъхэр аратыгъэх.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан кьытырыхыгъэх.

Космонавтыр студентхэм алукагъ

Мы мафэхэм Адыгэ къэралыгъо университетым иректор ильэуиклэ Урысыем илетчик-космонавтэу, космонавтыр зыщэгъ-сэхэрэ гупчэу Ю. Гагариным ыцлэ зыхырым иотряд икомандирэу Юрий Лончаковым студентхэм залуигъэклагъ.

Зэхыхэм къеклолагъэх университетым иректорэу Хьунэго Рэщидэ, авиациемкӀэ Урысыем ичемпионат итыжыны медаль къэзыхыгъэ Герман Феклисто-выр, студентхэр. Ректорым ипэублэ гушыӀэ къыщилуагъ еджапӀэм ихьакӀэ щэгъогогъо космо-сым зэрэбыгыгъэр ыкӀи къы-хигъэщыгъ апшӀэрэ еджапӀэм и студентхэм технологиэ инхэр, космонавтыр зэрэшӀогъэщӀэ-гъоныр. Космическэ фӀео-фа-шӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу Адыгэ къэралыгъо университе-тым хэтымрэ научнэ-производ-ственнэ объединениеу «Рекорд» зыфиӀорэмрэ зэрэздэлажъэхэ-рри къылуагъ.

— Орбитэм Иофэу щытшӀэ-рэм, чыгум зызэрэщыдгъэхъа-зырэм нэмыкӀэу, тэ, космо-навтыр, общественнэ щылаклэм

чанэу тыхэлажъэ, — еӀо Юрий Лончаковым. — Сигуапэу клэ-лэеджакӀохэм, студентхэм залу-сэгъакӀэ. Гукау нахь мышӀэми, тикосмонавтыр зынэсыгъэ лъэ-гапӀэхэр, гъэхъагъэу иӀэхэр къэ-бар жугъэм иамалхэм макӀэу къалуатэ ыкӀи къагъэлагъо.

Космонавтыр рэзэныгъэ гу-шыӀэхэр студентхэм пагъохы-гъэх ыкӀи зыгъэгумэкӀырэ уп-чӀэхэр фагъэзагъэх.

Апэрэр — космосым сыдэу-щтэу унэсын плъэкӀыщтэ?

Ю. Лончаковым къызэри-луагъэмкӀэ, нэбгырэ пӀпчэ ежӀ ишӀоигъоныгъэ ар елытыгъ. Студентэу къеклолагъэхэм афэ-дэу ежыри мафэ къэс зреджэ-рэр, шӀэныгъэу ӀэкӀэлхэр зери-ушӀтхэрэр ащ къылуагъ.

Космонавт ухъуным пае пса-уныгъэ пытэм имызакъоу, пси-хологическэу ащ уфэхъабырын, шӀэныгъэ куухэр пӀэкӀэлхынхэ-фае. МыщкӀэ зэхашӀэрэ зэнэкъо-къухэм нэбгырэ миным шыщэу нэбгыритфыр ары ныӀап къыха-хырэр. Ахэм хэушъхъафыкӀы-гъэу загъэхъабыры.

Студентхэм ашӀогъэщӀэгъо-нэу къыклэупчӀагъэх Марсым зыгорэхэр щӀэсэхэмэ ыкӀи НЛО ахэм альэгъугъэмэ. ХьакӀэм къызэрилуагъэмкӀэ, космосым объект пчъагъэ шильгъугъэ, ау ахэр къызхэкӀырэр ышӀэрэп.

Журналистхэм къатыгъэ уп-чӀэхэм ащыщыгъ космосым укызепплъыхыкӀэ Адыгеир ольэгъумэ.

— Космосым укызепплъы-хыкӀэ чыгум щыхъурэр дэгъоу озыгъэлъэгъурэ хэушъхъафы-кӀыгъэ пкыгъохэр щыӀэх. Ахэм яшӀуагъэкӀэ Адыгеири зэбгъэ-лъэгъун плъэкӀыщт. Ащ къызэ-рилуагъэмкӀэ, 2015-рэ ильэсым космосым зыбыбыкӀэ, чыжъэкӀэ къеплъыхынышъ, республикэм къеплъыщт ыкӀи дахэу къыпэ-гъокӀыгъэ цыфхэр ыгу къэкӀы-жыныщтых.

Мы зӀукӀэм ыуж космонавт цӀэрылом республикэм ичӀыплэ дахэхэр зэригъэлъэгъугъэх.

ПАТЫКЪО Анет.
Сурэтыр тезыхыгъэр Ӏэ-шъынэ Аслъан.

Хъугъэ-шӀэгъэ гушӀуагъу

Сирием къыкӀыжыгъэм къызэӀуихыгъ

Сирием къыкӀыжыгъэ тилъэкӀэгъухэр тищылӀэкӀэ-псэ-укӀэ хэгъуазэх. ИошӀапӀэхэм алухъагъэхэу малажъэх, ныбжы-кӀэхэр еджэх. Амал зэзыгъоты-лӀэжырымэ тучанхэр, сатыу-шыплӀэхэр къызӀуахых.

Мыекъуапэ иурамэу Пионер-скэм тет унэу 389-м Китаим къыращыгъэ пкыгъохэр ша-цӀэхэу тучан зтегъэпсыхъагъэ къыщызӀуахыгъ. ПӀакъомкӀэ Лышэмэ ащыщэу Пщымэфэ Анэсрэ ГъукӀэлӀ Хыилалрэ яту-чан Иоф ышӀэу ыублагъ.

Унагъом ищыкӀэгъэ хъакъу-шыкӀухэр, джэгуальэхэр бэ хъухэу, щыгъынхэр, клэцӀы-кӀумэ ящыкӀэгъэ пкыгъохэр, нэмыкӀхэри щыпщӀэфынхэ плъэ-кӀыщт. Пшгъэшгъэ нэгъушӀоу Псы-блэнэ Ранье тучантес, бзэ зэфэ-шъхъафхэр дэгъоу ешӀэх, щӀфа-кӀомэ губзыгъэу адэгъушылӀ.

Пщымэфэ Анэс къызэрэтилуа-гъэу, товархэр занкӀэу Китаим

къыращых. Ащ ишӀуагъэкӀэ нэ-мыкӀ титучанмэ ялытыгъэмэ, ауасэр нахь макӀ. Зыгорэхэр пщӀэфынэу уфаемэ, къызыхэп-хын шыӀ.

ИошӀапӀэ яӀэу рэхъатныгъэ

хэкум зэрэцагъотыгъэм фӀэшӀ тучаным иӀофшӀэхэр мэгъушӀох, ӀэпыӀэгъу къафэхъугъэмэ афэ-разэх.

Апэрэ щӀэфаӀохэм гушыӀэ-гъу тафэхъугъ, зӀкӀэри тучаным иӀофшӀакӀэ егъэразэх.

ЕМТИЛЪ Нурбий.
Сурэтыр тучаным къыщы-тырахыгъ.

ИСКУССТВЭР — ТИБАИННЫГЪ

«Налмэсыр» якӀас

ЛъэпкӀэ искусствэр зикӀасэхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ къэшӀокӀо ансамблэу «Нал-мэсыр» егъэгъушӀох. Мы мафэхэм тиартистхэм концерт гъэшӀэгъонхэр Краснодар краимрэ тиреспубликэрэ къащатых.

— Адыгэ культурэм ифести-валэу Туапсэ щылуагъэм ты-хэлэжъагъ, — къеӀуатэ Уры-сыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеимрэ Темыр Осетиерэ

янароднэ артистэу, «Налмэсыр» ихудожественнэ пашӀэу Къулэ Мыхъамэд. — Геленджик, Тэ-хъутэмыкъуае, нэмыкӀхэм ти-пчыхъэзэхъахэр ащыкӀуагъэх.

Юныгъом и 27-м ЧӀэчэным иансамблэу «Вайнахымер» «Налмэсыр» зэгъусэхэу лъэпкӀэ искусствэм фэгъэхы-гъэ концерт Мыекъуапэ щызэ-хашӀэщт.

Юныгъом и 28-м — адыгэ шъуашӀэм и Мафэ, и 29-м — Адыгэкъалэ имэфӀекӀ, Адыгэ Республикэм имэфӀекӀ зэхыхъэ-мэ «Налмэсыр» ахэлэжъэщт. Ти-ансамблэу цӀэрыӀо тыдэ кӀуа-гъэм дахэу къыпэгъокӀых, ис-кусствэу лъагэм диштӀэрэ зэх-хъэхэм цыфыбэ яплъы.

ДИН ЮФЫГЪОХЭР

УишӀушӀагъэ уигъэлъэпӀэщт

Мы гушыӀэхэр сшъхъэ икӀыштыгъэхэп бэмышӀэу «Адыгэ макъэм» иредакциэ къычӀэхъэгъэ ЖакӀэмыкӀо КъадырбӀэч къыӀотагъэхэм сядӀуфэ. Мы клалэм тызы-щигъэгъозэгъэ ИофшӀу-хэм, зӀкӀэ пӀоми хъунэу, ежӀ ышъхъэкӀэ яклӀэщакӀоу, язэ-хъщакӀоу, щытхъуи ифӀэшъуа-шӀэу щытми, къыхигъэщыхэ-рэр, зышӀушӀагъэ уасэ зыфа-ригъэщӀы шӀоигъохэр къы-делӀагъэхэр, зэхэзышӀыкӀы-гъэхэр ары. А клалэу Къа-дырбӀэч зигугъу къытфӀишӀы-гъэхэри щытхъум клӀэхъопсы-хӀкӀэ арӀэп ашӀэрэр зыклӀашӀэ-рэр, ятхъэшӀошъхъуныгъ, цыфхэм лыгътэныгъэу афы-рӀялэр, якъуаджэ шӀу зэралъэ-гъурэр ары пстэуи алъа-псэр. Ары, хэт сыд ылуагъэ-ми, иӀэх тильӀэкӀэ клӀэлэ цы-хъэшӀэгъухэр, узэрыгъушхон, нэмыкӀхэм щысӀэтэхыплӀэ афӀэхъунхэ фаехэр. АшӀэрэр амыгъэбыракъэу, яшӀуагъэ къызэрагъэкӀошъурэм рэзэ-ныгъэ хагъуатэу ахэм афӀэдэ-хэр мӀэсэх.

Зигугъу къэтшӀы тшӀоигъор Теуцожэ районым ит къуаджэу КъунчыкӀохъаблэ дэт мӀэщытыр ары. Шъугу къэдгъэкӀыжыны ар мы къуа-джэм икӀэлэ пӀугъэу Москва щыпсӀэрэ ИуаныкӀо Адам имылькӀуӀэ зэраригъэщӀы-гъэр. Ар загъуцугъэм къы-щыублагъэу гъэцкӀэжыны ИошӀӀэнхэр рамышӀылӀэу ильэс шӀукӀае тешӀагъ. Ша-гуми ИошӀӀэныбэ щызэщӀо-хыгъэн фыгъэ.

— ИкӀыгъэ ильэсым быс-лымӀэнхэм я ДиндӀэлэжъа-плӀэ къыфатӀупшыгъэ мыль-кур республикэм ит мӀэщыт-хэм ягъэцкӀэжыны пае за-тырагуашӀэм, — еӀо Къадыр-бӀэч, — тэри сомэ мин 60 къытатыгъагъ. ТхъэмкӀэ шы-кур, а ахъщэм ишӀуагъэкӀэ мӀэщыт клӀоцым ИошӀӀэн зэ-фӀэшъхъафхэр щашӀагъэх, псыр къыращӀэлагъ, минба-рыри арагъэщӀыгъ. Ау мӀэ-щыт шагум бэ шыкӀагъэу ила-гъэр. КъызэщыкӀэ мӀэ-щытым псыр къеуцуалӀэти, цыфхэр гӀумэкӀыгъо хафӀэ-штыгъэх. Ащ ИуаныкӀо Адам щыгъуазэ зэхъум, сомэ мин 50 къаритыгъ плиткэ мӀэ-щытым ылапсэ къырагъэ-тӀыльӀэкӀыным фӀэшӀ.

КъадырбӀэч къызэриӀорэм-кӀэ, джары Иофым егъэжъаплӀэ фӀэхъугъэр. ТигушыӀэгъу кӀэ-ралыгъо къулыкӀушӀэу щыт-ми, мӀэщытым епхыгъэ Иоф-шӀӀэнхэм язэхӀӀэн зэрэдэ-мышъхъахырым тыщыгъуаз. — ПщыкӀуыхъаблэ щыщ Пщыпый Муратэ Адыгэ-къалэ къыщыдэгъэкӀы плит-кӀэхэр. Ар къунчыкӀохъаблэ пхъорӀэлф, — къеӀуатэ Къа-дырбӀэч Иофыр зэрэзэпыфӀэ-гъэ шӀыкӀэр. — Сомэ мин 50-у тилӀэмкӀэ Муратэ къы-Ӏытхыгъ плиткэ квадратнэ метр 320-рэ. Хэти ешӀэ ащ тефӀнэу щытыгъэр бӀкӀэ зэ-рэнахыбэр. Ар имыкӀоу,

етӀани Муратэ ежӀ иахъщӀкӀэ къытфаригъэщӀагъ бордюри 110-рэ ыкӀи цемент дзыо 20. Ащ фӀедиз плиткэр икӀыгъ унэ лъапсэм имызакъоу, Ӏухъа-плӀэми ӀутлӀхъанэу.

Мыщ пыдзагъэу рэзэныгъэ гушыӀэхэр КъадырбӀэч фе-гъазэх чылэм шыщ клалэу мӀэщыт лъапсэр ыкӀи ащ къыпӀуль гупчэр плиткэмкӀэ зыгъэпкӀэгъэ МӀэщӀӀэкъо ЩамсӀэдинэ.

— А ИошӀӀэныр ыпкӀэ хэ-мыльэу ЩамсӀэдинэ тфигъэ-цӀэлагъ, — еӀо КъадырбӀэч, — ащ сомэ мин 70-рэ фӀедиз тефӀнэу щытыгъ. ШъыпкӀэр пӀоштмэ, клалэм ИошӀӀэ-нышху ыгъэцкӀагъэр, ащ пае КъунчыкӀохъаблэ шыщэу Мыекъуапэ щыпсӀэхэрэм ахъщэ къаугъоигъ, джыри ар лъагъэкӀуатэ, ЩамсӀэдинэ ра-тыным фӀэшӀ, ежӀ клалэр ащ фӀэмыеми, рыразэу къуаджэм фишӀагъэу еӀоми.

Плиткэ квадратнэ метр 320-м ычӀэгъ чӀатэкӀонэу щыт мыжъо жъгъэм изэгъэ-гъотынкӀэ ӀэпыӀэгъу къыт-фӀэхъугъэх депутатхэм ярай-он Совет идепутатэу Мыгу Рэщидэ, Къэралыгъо Со-ветым — Хасэм идепута-тэу ХъабӀхъу Юрэ, Къуе-кӀо Эдуард. Ахэр къытфа-щыжыгъэх Хъот Муратэ Гъыч Аслъанбыйрэ ежӀ-хэм ямашинӀэхэмкӀэ. ИошӀӀэн-хэр къызтэмыуцонхэмкӀэ яшӀогъэщӀо къагъэкӀуагъ къуаджэм шыщ клалэхэу МӀэщӀӀэкъо Юрэ, Тыгъужэ Налбий, МӀэщӀӀэкъо Борисэ, ПӀэнэшъу Адам. Шъыхъафэу зэхатщӀэхэрэм чанэу ахэлэ-жъагъэх къоджэ ефӀндэу Бэ-щыкӀо Аслъан, Шъоджэ Налбий, ПӀэнэшъу Карим, еджапӀэр мыгъэ къэзыухыгъэ клалэхэр. Шъыхъафэу къыхэз-гъэщыхэ, къоджэдэхэр зэра-фразэхэр къасӀо сшӀоигъу район администрацием ипа-щэу ХъачмамыкӀо Азэмат-рэ Дзыбэ Валерэрэ. Сыд фӀэдэ ИошӀӀэн тыфӀежъагъэми, Азэ-мат ӀэпыӀэгъу къытфӀэхъугъ, Валерэ цемент тоннитӀу къы-титыгъ. Ащ фӀэдэ ӀэпыӀэгъум ифӀэшъошӀэ уасэ фӀэтшӀы.

Джыри зы нэбгырэ ыцӀэ къесӀо сшӀоигъу. Ар посел-кӀэу Яблоновскэм щыпсӀэрэ Пчэнышъое Аскэр ары. Ас-кӀэррэ сӀэрырэ Чабэм тызэ-дыщылагъ, ицӀыфыгъэ зынэ-сырэр икӀоу къызгурылуа-гъэу щыт. НӀкӀмазэр кымы-хъэзэ ащ къытфаригъэщӀагъ тимӀэщыт джэхашъо телъыщт алырӀэгур. Тикъоджэ клалэу ХъокӀо Мурат къытитыгъэ плинтусэу тищыкӀагъэм фӀэ-диз. ТхъаегъэпсӀэху кыд-делӀэгъэ пстэури, зыцӀэ непэ къетӀуагъэхэри, тымышӀахэу блӀэтӀупшыгъэ къахӀкӀыгъэ-ми. ЯшӀушӀагъэ ипсӀэпагъэ Алахъталэм бӀэгъуагъэу къа-фигъэзэжынынэу тафӀылаӀо, нэмыкӀхэми ахэр щысӀэ-хыплӀэ афӀэхъунхэу тэгугъэ.

ЖАКӀЭМЫКӀО
Аминэт.

ЗЕКЛОНЫМ И ДУНЭЕ МАФЭ ХЭТЭГЪЭУНЭФЫКЫ

Мэфэклым гъэхъагъэхэр пэтэгъохых

Юныгъом и 27-р зеклоном и Дунэе мафэу 1979-рэ илээсым къыщегъэ-жъагъэу хагъэунафыкы. Адыгэ РеспубликэмкӀэ зеклон юфхэр зезыхъэ-хэрэр ыкӀи зезыгъахэрэр зеклономрэ зыгъэпсэфыпӀэхэмрэкӀэ и Комитет. Мэзэ зауӀэ хъугъэу ащ пацэ фашыгъ Къэлэшъэо Инвер.

Республикэм зеклоныр нахъышлоу шызэхэцэгъэнымкӀэ, тапэкӀэ хъыо-ныгъэхэр ащ егъэшлыгъэнхэмкӀэ шӀэгъэн фаехэр ыкӀи зеклоном дэлажъэ-хэрэм мэфэкӀ мафэм пагъохыгъэ гъэ-хъагъэхэр зыфэдэхэр ащ къылотагъэх.

— Тызхэт илээсым иапэрэ мзых юф зэрэтшӀагъэм фэгъэ-хыгъэ зэфэхьысыжъэу тшы-гъэхэм къагъэлъагъэ тиреспу-блик зеклоныр нахъышлоу зэхъ-щагъэ зэрэщыхурэр, — еӀо Инвер. — Ар пчъагъэхэм-кӀэ къэдгъэлъэгъон: икӀыгъэ илээсым иапэрэ мзых Адыге-им къыхъэрэ цӀыфхэм сомэ 104989-рэ зыосэ фӀо-фашӀэхэр апэдгъохыгъагъэх, мыгъэ ар сомэ 133246-м нэсыгъ (процент 27-кӀэ нахъыб). Нэбгырэ пчъа-гъэу Адыгеим зыщызыгъэпсэ-фынэу къэкӀуагъэр мин 73-м ехъуштыгъэмэ, джы пчъагъэр мин 81-м блэкӀыгъ (+13%), зеклоном къыкӀэкӀогъэ ахъ-щэм шыщэу хъакъулахъэу 2011-рэ илээсым сомэ миллио-ни 9-м ехъу ттыгъагъэмэ, мы-гъэ миллион 12 фэдиз бюдже-тым идгъэхъагъ (+28%).

Хъхъоныгъэу тшыгъэхэр нахъыбэмкӀэ зэхыгъэхэр Мы-екъопэ районыр ары. Мыщ зыплыхъахэрэр зызыгъэп-сэфы зышӀоигъохэмрэ гъэма-фи кӀымафи къэкӀох, зерысынхэ алъэкӀышт хъакӀэхэр, зыдэ-

кӀоштхэ зыгъэпсэфыпӀэхэр шынахъыбэх.

АР-м и Лышхъэу ТхъакӀу-щынэ Аслъан тилэпыӀэгъоу Адыгеир зыгъэпсэфынымрэ зе-клономрэ атегъэпсыхъагъэу зэ-рэщытыр тикъэралыгъо ыкӀи ІэкӀыб хэгъэгухэм ащыпсэурэ цӀыфхэм нахъыбэу зэрдгъэ-шӀэщтым тыпыл. Тикомитет илээс къэс зеклоном фэгъэз-гъэ юфшӀапӀэхэм япашэхэм апае семинар-тренингхэр зехе-щэх, джащ фэдэу фӀо-фашӀэ-хэр зыгъэцӀахэрэми юф аде-шӀэ. Зеклоныр дэгъоу ыкӀи тэ-рзэу Адыгеим шызэхэцэгъэ-ным фэшӀ бизнесыр фэдэ хэ-лэу зэрэбгъэорышӀэщтым «ишъэфхэр» зэтэгъашӀэх.

БэмышӀэу къалэу Шъачэ шыкӀогъэ я ХІ-рэ Дунэе инве-стиционнэ форумым иофшӀэн Адыгэ Республикэри хэлэ-жъагъ, ащ илӀыкӀохэм комите-тым иофышӀэхэри ахэтыгъэх. Іэнэ хъураеу Урысыем и Къыб-лэ шӀолгыр зеклоном хэбо-ныгъэхэр щегъэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъагъэм къышыгушы-лагъэх УФ-м исатыу-промыш-

леннэ Палатэ ипашӀэу С. Каты-риныр, Урысыем зеклон индуст-риемкӀэ исоюз ивице-президен-тэу М. Брускини, корпорациеу «Баркли» зыфилорэм ипашэхэм я Совет итхъаматэу Л. Казин-цевыр, Краснодар краим зы-гъэпсэфыпӀэхэмрэ зеклоном-рэкӀэ иминистрэу Е. Куделя, зеклономкӀэ федеральнэ Агент-ствэм ипашӀэу А. Радьковыр, зӀухыгъэ Іахъзэхэлъ обще-ствэу «Темыр Кавказым ику-рортхэр» зыфилорэм игенераль-нэ пацэу А. Невскэр. Адыгэ Республикэм зеклоныр зэрэ-щагъэпсырэм, мы юфымкӀэ къадхъухэрэмрэ юф зыдашӀэ-нэу шыгъэхэр Іэнэ хъураем сэ къышысӀуагъэх.

Цыфхэр зеклоном зэрэбгъэ-гушӀуштыгъэм фэгъэхьыгъэ Іэнэ хъураем Адыгэ Республикэм, Ставрополь ыкӀи Краснодар крайхэм яхэбзэ къулыкӀухэм япашэхэр хэлэжъагъэх ыкӀи къышыгушылагъэх.

Зеклоном хэцӀагъэу юф зы-шӀэрэ пстэуми тимэфэкӀ пае са-фэгъушӀо, псауныгъэрэ шыӀэкӀэ дахэрэ яІэнэу сафэлъаӀо.

Информационнэ агентствэу «Интерфакс-Юг»-м Ады-гэ Республикэм и Лышхъэу ТхъакӀущынэ Аслъан бэмышӀэу упчӀэу къыфигъэуцугъэхэм ащыщых зыгъэпсэфыпӀэу «Лэгъо-Накъэ» халхъэгъэ инвести-циехэр зыфэдизыр, республикэм зеклоном шыцегъэушӀомбгъугъэнымкӀэ амалэу илэхэр, «Лэгъо-Накъэ» нэмыкӀэу нахъ проект цӀыкӀухэми юф зэрадашӀэрэ шыкӀэр, нэмыкӀхэри.

Джэуапэу Лышхъэм ариты-жыгъэхэм къаӀуатэ къушхъэ зыгъэпсэфыпӀэу «Лэгъо-Накъэ» гъогухэр, псыр, газыр, элект-роэнергиеер ещӀӀӀгъэнхэм сомэ миллиардрэ миллиони 100-рэ зэрэхалхъэгъахэр. Ахъщэр на-хъыбэу автомобил гъогухэмрэ электроэнергие рыкӀуапӀэхэмрэ ягъэпсын пӀуагъэхъагъ. Мы юфыгъохэр тапэкӀи лыагъэкӀо-тэщтых, сыда пӀомэ инфраструк-турэр гъэпсыгъахэ зыхъукӀэ ары мылӀкушхо зилэ цӀыфхэм ащ цыщ къыхалхъанэу къызыте-гушӀухъэхэр. Ащ фэдэ цыфхэр зыгъэпсэфыпӀэм игъэпсын къы-зэрэхалхъэщтхэм къыкӀэупчӀэх, проектър ашӀогъэшӀэгъон.

КъэкӀорэ 2013-рэ илээсми хъушхъафыкӀыгъэ экономичес-кэ шӀолгырым ишыкӀогъэ авто-мобил гъогухэмрэ электроэнер-гием икӀэкӀуапӀэхэмрэ ягъэпсын лыагъэкӀотэщт.

ЗыгъэпсэфыпӀэу «Лэгъо-На-къэ» игъэпсын республикэмкӀи, шӀолгырымкӀи мэхъанэшхо зериІэм нэмыкӀэу, зызыгъэпсэ-фынэу къахӀохэрэм апагъохы-рэ фӀо-фашӀэхэр шыкӀагъэ го-ри ямыІэу зэрэзэхэцэгъэщт-

хэр Лышхъэм къыкӀигъэт-хыгъ.

НэмыкӀ проектхэм яхыла-гъэмэ, Адыгеим хъакӀэщ зэхэ-хэм, экскурсие ыкӀи зыгъэпсэ-фыпӀэ чыпӀэхэм япчъагъэ шы-хъэу. Аужырэ илээсхэм зып-лыхъахӀо къахӀохэрэр къызы-щыуцунхэ ыкӀи чэщыр зыщыра-хын чыпӀэу тилэхэр фэдитӀукӀэ нахъыбэ хъугъэх. ХъакӀэщхэр къушхъэм зэрэщашӀхэрэм нэмыкӀэу, къалэми шагъэуцух. Мыекъуапэ уахътэм диштэрэ хъакӀэщ зэхэт цагъэпсы, итеп-лӀэкӀэ анахъ унэ дахэу къалэм дэтхэм ар къахъуошӀт.

— Непэ тимэзхэм, нэмыкӀ чыпӀэхэм защагъэпсэфыпӀэу ыкӀи япсауныгъэ зыпкӀ ащыра-гъэуцожьынэу чыпӀи 100 фэдиз агъэнэфэгъахэу шыт. Ащ фэдэ зэтэгъэуцожьын-зыгъэпсэфыпӀэ шӀолгыр цыкӀухэм зиахъщэ ахъзылхъанэу, зэтезыгъэпсы-хъанхэу ыкӀи фэдэ къырагъэ-хы зышӀоигъо цыфхэри на-хъыбэ мэхъух. АрышӀ, зекӀохэу ыкӀи зыплыхъахӀохэу таджэ къахӀохэрэм апэдгъохынэу тилэр макӀӀӀ, тапэкӀэ ахэм джыри ахэ-гъэхъошӀт, — къыкӀигъэтхыгъ Лышхъэм.

Фышт дэӀӀоештых

Адыгэ Республикэр зызеха-шагъэм и Мафэ ыкӀи зеклоном и Дунэе мафэ афэгъэхьыгъэу цыф куп къушхъэу Фышт дэӀӀоешт.

Экспедицием республикэм

ирайонхэм, юфшӀӀӀэ зэфэшъ-хъафхэм къарыкӀыхэрэр хэты-щтых. Къушхъэм идэӀӀоен мэ-фищ ыхъышт. Къушхъэшыгум нэсыхэрэм Адыгэ Республикэм ибыракъ ащ шагъэлэшт.

— Урысыем ит къушхъэ цӀэрыӀохэм ащыц Фышт, метрэ 2857-рэ илӀэгагъ, итеплӀэ дахэ. Къушхъэ лъапсэм нэмыкӀ чыпӀэхэм къащымыкӀырэ уц-хэмрэ къэгъагъэхэмрэ 130-рэ фэ-диз хъухэу уащыӀокӀэ. Фышт ышхъэшыгу фыжъ Шъачэ, Но-воросийскэ, Краснодар уащы-Іэу олӀэгъу. Къушхъэм идэхагъэ зэрагъэлъэгъунэу илӀэс къэс цыфхэр мыщ къэкӀох.

М. Богатыре- выр рагъэб- лэгъагъ

Польшэм, къушхъэу Карпат ылапсэ шыт къалэу Крыницэ, къэчъэнымкӀэ фестиваль шыӀагъ. Нэбгырэ мини 5 фэдиз зыхэлэ-жъэгъэ чыжъэчъэным апэрэу Урысыем ихэшыпыкӀыгъэ ко-мандэу «Варяг» зыфилорэр хэ-лэжъагъ. Ащ ипӀэщӀагъэр спорт ыкӀи къушхъэ зеклономкӀэ ма-стерэу Максим Богатыревыр ары.

«Къырым — Кавказыр»

Юныгъом и 15-м автомобиль экспедициеу «Къырым — Кавказ» зыфилорэр къалэу Сим-ферополь шырагъэжъагъ. Ащ зеклон юфхэм апылхэр, журналистхэр, экологхэр хэлэ-жъэщтых. Экспедицием игъогуанэ изы Іахэ Адыгеим шыкӀошт.

— Къырымрэ Кавказыр зэдгъэпшэнхэу тыфай, — къыӀуагъ фестивалым изэхэцӀахӀохэм ащышӀэу Виктор Чеботаревым. — Экспедицием хэлажъэхэрэм Кавказ къушхъэщыхэр зэпачышт, Краснодар краим къышы-рагъэжъэнышъ, Адыгэ, Къэрэшъэ-ШӀэрджэс, Ингуш республикэхэм арыкӀоштых. Мы чыпӀэхэр зекӀо кӀо-хэрэм, спортсменхэм дэгъоу зӀлашӀӀэх, ау хэти ымылгъэ-гъугъэ чыпӀэ къабзэхэм, чыпӀэ дахэхэм уащыӀукӀэнэу шыт. Джары экспедициер мыщ шыредгъэкӀокӀынэу къызыкӀыхъыгъэри.

Автомобиль-хэм кило-метрэ ми-нищ фэдиз къачыщт, ащ шыщэу километрэ-рэ нькӀорэ фэди-зым а с ф а л ь т е л ь, адрэ н ы к ь о м урыкӀо-ныр нахъ кӀын.

САТЫР ЗАУЛЭКИЗ

Театрэм изэІукІэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэ зыхьырэм иартистхэр Санкт-Петербург шылагъэх. Спектаклэхэу «Тартюфымрэ» «Псэлъыхъохэмрэ» кы-щагъэлъэгъуагъэх.

Ильэс 36-кІэ узэкІэІэбжэмэ, Ленинград кышаухыгъэ еджапІэм тиартистхэр зэгъусэхэу апэрэу шылагъэх. АщкІэ ти Правительствэ ІэпыІэгъу къафэ-

хьугъ. Театрэм иллыкІохэм Мыекъяупэ кызагъэзэжым пресс-зэІукІэу зэхашагъэр Адыгэ Республикэм инароуднэ артисткэу М. Зыхъэм зеришагъ.

Музеим кыщагъэлъагъо

КъокІыпІэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкІэ я Къэралыгъо музейеу Мыекъяупэ дэтым кыщызэІуахыгъэ зэ-нэкъокъу-къэгъэлъэгъоным уегъэгупшысэ.

Дунаим шыцІэрыІо сурэтышІэу Михаил Шемякиным иІоф-шагъэмэ къэгъэлъэгъонымр япхыгъ. Зэнэкъокъум шытхьуцІэр

кыщыдэзыхыгъэмэ ашыщых Адыгеим щыпсэухэрэ СтІашгу Юрэ, Къат Теуцожь, Аркадий Киринос, нэмыкІхэри.

«Еджэркъуаер» финалым щешІэшт

Адыгэ Республикэм футболымкІэ и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ ешІэгъу Мыекъяупэ шыкІуагъ. «Еджэркъуаер» «Кошхьаблэм» финальным щыІуагъ.

ЕшІэгъу уахьтэр 2:2-у аухыгъ, пенальтикІэ «Еджэркъуаер» 5:4-у «Кошхьаблэм» текІуагъ. Къэлапчъэм аужырэ Іэгуаор

дэзыдзагъэр Хьапышт Арсен. Инэмрэ Еджэркъуаерэ якомандэхэр апэрэ чІыпІэм фэбэнэ-щтых.

Адыгэ шъуашэм фэгъэхыгъ

Шъукъеблагъэх тизэхахьэ

Адыгэ шъуашэм и Мафэ фэгъэхыгъэ зэхакъэ Мыекъяупэ ипчэгъу шъхьалэу В.И. Лениным ыцІэкІэ щытым непэ шы-кІошт.

Лъэпкъ шъуашэхэр пчыхъэзэхакъэм кыщагъэлъэгъоштых, адыгэ шъуашэм итарихъ кытегушыІэштых, дунаим шыцІэ-рыІо ансамблэу «Налмэсыр» кыщышъошт. Адыгэ джэгъоу шызэхашэщтыр гъэшІэгъон дэ-дэ хьушт. ЗэхэщакІохэу Адыгэ Хасэмрэ ансамблэу «Налмэ-сымрэ» пчыхъэзэхакъэм шъу-рагъеблагъэ, сыхьатыр 18-м аублэшт.

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

Къэлэпчъэпкъым шъхьэкІэ еуи...

«Зэкъошныгъ» Мыекъяупэ — «Таганрог» Таганрог — 2:1. Ионыгъом и 25-м Мыекъяупэ щызэдешлагъэх. Зезыщагъэхэр: Р. Чернов — Москва, М. Фролкин — Краснодар, Д. Шишков — Налщык. «Зэкъошныгъ»: Валиев, Казаков, Сандаков, Емкъужь, Батырбий, Жегулин, Василькин (Такъый, 77), Нечукин (Абаев, 86), Нартиков (Датхъужь, 53), Ешыгуау (Къуанэ, 70), Лучин (Винников, 75). Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: А. Семка — 38, «Таганрог», Нартиков — 52, Сандаков — 90, «Зэкъошныгъ».

«Таганрогым» ешІэгъум текІоныгъэр кызыщыдихыкІэ, ятІонэрэ чІыпІэм нэс дэкІоен ылъэкІыштыгъ. «Зэкъошныгъэр» ауж кыинэрэм къахэкІыжыным пылъ. Гухэлъ зэфэ-шъхьафхэр зиІэ командэхэр Мыекъяупэ щызэдешІэхэзэ, зэІукІэ-гъур гъэшІэгъон дэдэ хьугъэп. ТекІоныгъэр кызырэдэхыштыр ары анахъэу зыфэгъуштыгъэхэр.

ХьакІэмэ къогъу гъэцэкІэ-ныр кызытатим, тиухъумакохэр зэгурыІуагъэхэп. Ар А. Семка ыгъэфеди, тикъэлапчъэ Іэгуаор кыдидзагъ. Ащ ыужым бэ темышІэу А. Ешыгуаор ыпэкІэ илъи, И. Жегулиным Іэгуаор ритыгъ. Игорь метрэ 30-м кышымыкІэу Іэгуаор ыпэкІэ

ытыгъ. А. Нартиковыр ухъума-кІомэ янэплъэгъу итыгъэми, лъэ-шэу зэогъэ Іэгуаор хьагъэм ридзагъ. Апэрэ такъикъ 45-м «Зэкъошныгъэм» ифутболистхэр гъогогъуищэ хьакІэмэ якъэлэ-пчъэІут язакъоу екІугъэх, ау А. Ешыгуаом, В. Лучиным хьа-гъэм Іэгуаор радзэныр афэгъэ-хьугъэп. «Таганрогми» пчыагъэм хигъэхъонэу чІыпІэ ифэу уахьтэ кыхэкІыгъ.

ЕшІэгъу уахьтэр аухыгъэу судьям футболистмэ такыкиш афыхигъэхьагъ. Аужыр нэгъэ-упІэпІэгъухэм Р. Батырбийыр ыпэкІэ лыкІотагъ. Ар И. Жегулиным кытыгъэ Іэгуаом лъы-чьи, шъхьэкІэ еуагъ. Ащ лъыпы-тэу С. Сандаковыр ухъумако-

мэ къадзыхьагъэу къэлапчъэм шъхьэкІэ дэуагъ. Іэгуаор хьагъэм ифагъ, ау Сергей кызытеуцо-жынынэу игъо имыфэзэ, шъхьэкІэ къэлэпчъэпкъым еутэкІыгъ. Медицинэм иІофышІэхэр С. Сандаковым ІэпыІэгъу кыфэхъу-хи, ылъэ теуцожыгъ, ешІэгъур 2:1-у аухыгъ.

«Зэкъошныгъэм» М. Емкъужьыр, И. Жегулиныр, Р. Батырбийыр, А. Датхъужьыр, нэмыкІ-хэри дэгъоу шешІагъэх. Р. Батырбийыр къахагъэши, зэхэщакІомэ шІухьафтын кыфашыгъ.

Пресс-зэІукІэр

«Таганрогым» итренир шъхьа-Іэу С. Бутенкэм кызыериІуа-гъэмкІэ, «Зэкъошныгъэм» ифут-болистэу И. Жегулиным ыпэкІэ чыжъэу Іэгуаор зэраритыштыгъэ шІыкІэм хьакІэхэр фэхьазыры-гъэхэп. ІэрышІ ешІапІэу стади-оным щагъэпсыгъэм щешІэнхэр тІэкІу къахьылъэкІыгъ, кІэухым пшыгъэхэу къэлъэгъуагъэх.

«Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьалэу А. Натхьом тифутбо-листхэм ягуетыныгъэ кыхигъэ-щыгъ. Тикомандэ иешІакІэ зэрэ-

зэблихьурэм ишІуагъэ къэкІо-штэу елгытэ.

Купым зэрэщешІагъэхэр

«Биолог» — «Энергия» — 3:4, «Славянский» — «Митос» — 2:3, «Мэщыкъу» — «Ангушт» — 1:3, СКА — «Черноморец» — 0:1, «Волгарь» — КТГ — 1:1. НэмыкІ командэхэм купым ешІэгъухэр щырилагъэхэп.

ЧыпІэу зыхьэщытхэр

Я 13-рэ ешІэгъухэм ауж командэхэр чыпІэу зыхьэщытхэр:

1. «Черноморец» — 28
2. «Астрахань» — 20
3. «Алания-Д» — 20
4. «Ангушт» — 20
5. «Таганрог» — 19
6. «Биолог» — 18
7. «Митос» — 18
8. «Дагдизель» — 18
9. «Славянский» — 18
10. «Торпедо» — 17
11. «Зэкъошныгъ» — 16
12. «Мэщыкъу» — 15
13. «Олимпия» — 15
14. «Энергия» — 13
15. КТГ — 11
16. «Волгарь» — 6
17. СКА — 5.

Ионыгъом и 30-м «Зэкъошныгъэр» Рыздвянэ кІошт, чІыпІэ командэу КТГ-м дешІэшт.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭЩІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хьусен

Редакциер
зыхьэщытхэр:
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэоры-
шІапІ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр
5048
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2896

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00